PRIMERAK 1. DINAR

Poštarina plaćena

TRIBUNA

GOD. V. | UREDNIŠTVO I UPRAVA: Šibenik ul. A. Šupuka. Tel. int. br. 47 Rukopisi se ne vraćaju. | PETAK, 15 OKTOBRA 1937. | IZLAZI SVAKI DAN Pretplata mes. 25.— (inostr. 35 din.) Čekovni račun 46.798 | BROJ 228.

NAŠ APEL

Šibenik, 14 oktobra.

Za nama je punih pet godina izlaženja. Za vrijeme svog dosadašnjeg izlaženja »Tribuna« je uvjek visoko dizala stijeg jugoslovenstva. Partizanstvo nije nikada potpomagala i sve jugoslo venski orijentirane stranke bile su joj podjenako bliske. Svijet je mislio da nas neko plača. Tu laž smo demantovali u svojoj prvoj riječi povodom ponovnog izlaženja. Mi smo tu rekli:

Svak će opravdano primetiti: pa kad je tim prijateljima bilo toliko stalo do »Tribune« zašto nisu list materijalno potpomogli!

Tu je momenat da jednom za uvek skinemo masku s lica naših neprijatelja i ocrnjivača. Sad se dokazalo DA IZA LISTA NE STOJI NIKO, NIKAKAV RAČUNĐIJA, NIKAKVA POLITIČKA KLIKA. NAŠI PRIJATELJI, NAŠA POTPORA JE U ONOM MALOM SIROMAŠNOM I NAPAĆENOM JUGOSLOVENSKOM NACIONALISTI KOJI SE U DANAŠNJIM TEŠKIM VREMENIMA BORI ZA KOMAD KRUHA. On, taj i takav prijatelj, svestrano je podupro našu akciju, mnogi i mnogi pravi i pošteni otkinuli su od svog skromnog imetka i potpomogli list u saznaju da time potpomažu onu ideju za koju su miljoni ginuli, a za koju će i on sutra dati svoj život kad to majka Otadžbina bude tražila.

I čemu to krijemo. Ta velika moralna, ali maia materijalna pomoć nije dovoljna za izlazak jednog dnevnika.

Veliki dnevni troškovi nemogu se podmiriti idealizmom dvojice ljudi vlasnika štamparije i lista.

Živimo u jedno teško doba. Općenito teško. Kriza povjerenja triumfuje svijetom. Ljudi su svoju imovinu zaklju čali u nesagorivim ormarima i pisaćim stolovima. Ti i taki ljudi uvukli su se u sebe, zakopčali i zabravili u svojim rezidencijama i — čekaju . . . čekaju šta će donijeti slijedeći dan. Dok ću od straha radi neizvjesnosti, umjesto da se isprse, mjesto da uzdignuta čela, hrabro, neustrašivo, odlučno, muški, jugoslovenski istupe pred svijet, stupe u arenu — krvavu, ali svetu arenu, are nu slave svojih predaka i da se poput njih bore za ideale koje su im ostavili u amanet najveći ljudi njihovog naroda. Jugoslovenski narod danas se cijepa u dva otvorena, odlučna tabora. Podanici Kraljevine Jugoslavije danas, još samo danas imadu da se opredijele: ili lijevo ili desno. U sredini nikako, jer će se sutra naći između dvije unakrsne vatre. To je fakat, realnost, život od čega se neda izbjeći, pred tim se nemožemo sakriti nikuda.

»Tribuna« se za ovo davno spremila Ona je na ovo upućivala i druge. Zato se ona već davno i opredijelila. I na toj oprijedijeljenoj strani ona želi da ponosesveti krvavi barjak. Padeli, pašće kao heroj, kao junak koji je pokušao da da sve od sebe za veličinu i snagu svog naroda, svoje Otadžbine.

Jugoslovenski nacionalisti! Sinovi onih legija jugoslovena sa našeg Primorja, sa onog Primorja koji je uvjek visoko dizao stijeg nacionaliteta, sa onog Primorja sa kojeg je i niklo jugoslovenstvo i to ono duhovno, hoćete li Vi da Vam jedino Vaše glasilo — ugine?! Hoćeteli da ga nestane?!

Mislimo da to nećete! Naprotiv smo uvjerenja da ćete povaditi sve što je u Vašim snagama. Zato Vam upućujemo apel.

Da bi »Tribuna« mogla nesmetano izlaziti i punom snagom reprezentovati Jugoslovene i jugoslovensku ideologiju pristupamo osnivanju **zadruge** kao vlasnika lista Detalje ove akcije uputićemo posebno svima našim prijateljima.

Želimo da se ovaj naš apel shvati najozbiljnije, jer je zadnji čas da se izgradi zaklon koji će nas zaštititi od oluje.

Ono najteže...

Nejasnoće u sporazumu od 8. oktobra — Srbijanska U. O. „regierungsunfähing" — Beogradski komentari.

(Pismo »Tribuni«)

BEOGRAD, 14 oktobra

U političkim krugovima Beograda pretresa se sporazum b. SDK i U. O. sa mnogo interesa, ali i sa izvjesnom hladnoćom. NEPRISTRANI I LIČNO SVEZAINTERESOVANI JAVNI RADNICI vide pozitivnu stranu u tome što je vođa hrvatskog narodnog pokreta po prvi put u jednoj javnoj zvaničnoj deklaraciji naglasio tačke, koje bi u našem javnom životu imale uvijek i svagdje da budu van spora: ustavna parlamentarna monarhija pod dinastijom Karađorđevića, zajedničke državne granice i dr. Pozitiv vide i u koncentrisanju narodnih snaga, u sakupljanju srpskih i hrvatskih stranaka na jednom programu bez obzira na njegov raison d' etre.

PRISTAŠE POSTIGNUT SPORAZUMA vide u uglavljenoj proceduri jedini izlaz iz situacije. Po njima se demokratizacija zemlje ne može sprovesti bez odlučnog i definitivnog likvidovanja svih ostataka autoritativnih režima. U mutnom se, kažu, ne smije ostati, jer konačno bolja je poštena diktatura nego prikriveno pašovanje lažne demokratije. Ovi vjeruju da će narod odobriti tu njihovu proceduru. Za to polaze sada na zborove po unutrašnjo sti da konzultiraju narod.

PROTIVNICI UGLAVLJENE PROCEDURE imadu dosta argumenata, kojima pobijaju doktrine glavnog tvorca procedure g. dra Laze Markovića. U našoj javnosti nije naglašeno da zatočnici demokratije, koji traže ukidanje ok troisanog Ustava, sami hoće da oktroišu jedan privremeni Ustav. Zatočnici demokratije ukidaju i demokratski prin cip majorizacija, što je radi principa ravnopravnosti razumljivo, ali u potpu nosti nesprovedivo. Tri narodne većine (SHS) mogu se u teoriji u plenumu Kon stituante složiti za jedan predlog Usta va i sprovesti ju bez majorizacije, ali ali kako će izbjeći toj majorizaciji na prethodnim sastancima svog vladinog kluba, ako se članovi kluba -- koji mi sle vlastitom glavom -- ne će u svemu da slože sa diktatorskim težnjama šefova partija! -- Od strane protivnika te procedure jasno je ocrtan i »skok u maglu«, koji pretstavlja ta procedura, ali, po mom mišljenju, nije uočena jedna ponajvažnija činjenica, a to je ova:

PROCEDURA ODREĐUJE TAČKE VAN SPORA KOJE IMADU UĆI U PRI VREMENI OSNOVNI ZAKON, ALI JASNO I PRECIZNO SVUGDJE NE ODRE ĐUJE DA BI TE TAČKE MORALE UĆI U DFINITIVNI USTAV.

Ova je činjenica doduše jasna u vezi sa tačkom prvom potpisanog sporazuma, ona može da bude i pravno osnovana, ali veliko je pitanje da li je za položaj Jugoslavije u svijetu politički oportuna. Gospoda koja na laku ruku hoće da oktroišu jedan privremeni Ustav ne osuđuju se da jasno postave za definitivni Ustav Klauzulu, koju nam diktira istorija, milion i po žrtava i dobro naroda u budućnosti.

Gospoda iz beogradske U. O. -- koja se deset godina nisu bavili javnim poslom ni sa vlasti ni iz opozicije -- traže da im se preda vlast u ruke. Na osnovu čega! Na osnovu kojeg de mokratskog principa! Zar možda na osnovu kavanskih i salonskih trorfenrisanjo u Beogradu i Zagrebu ili na osnovu proste tvrdnje da imadu »korjena u narodu«! Pretstavlja li taj koren većinu. U najmanju ruku treba to jasno dokazati i to ne na zborovima, na koje dolaze iz znatiželja uvijek pristaše svih partija i strujanja, već na redovnim, slobodnim i tajnim parlamentarnim izborima. To traži zaštita svetih de mokratskih načela, za koje se oni toliko zalažu.

Čekajući na to da pretstavnici U. O. u Srbiji doista dokažu da imadu većinu naroda za sobom u Srbiji G. DR. MAČEK NIJE HTIO DA SE OBVEŽE DA PO ISTOM PREDMETU NEĆE RAZGOVAPOLITIČARIMA U SRBIJI. Poslije dekla racije od 8. o. m. postali su pretstavnici U. O. »regierungsuntähig« (Maček sa svoje strane nije tražio vlast) a s time također i nerakup partner u spo razumijevanju Zagreba i Beograda. Oni su prisiljeni da čekaju -- izbore.

A dotle mogu mudri ljudi, čija je riječ na zakonu osnovana, da pametnim radom stvore u hrvatskim krajevima PREDISPOZICIJU za jedan stvaran spo razum. O tome drugi put. -n-

Kinesko Japanski rat

Japanci se ne odmaraju niti za vrijeme jela. -- Ljekar ima dosta truda spasavajući živote hrabrih boraca.

Jugoslovensko Englenski odnosi

DR. M. STOJADINOVIĆ STIGAO JE U LONDON

Pariz, 14 oktobra (j. u.) Sinoć je sa glavnog pariškog kolodvora srdačno ispraćen pretsjednik jugoslovenske vla de g. dr. Milan Stojadinović. Ispraćaju su prisustvovali nekoliko ministara, po litičara, poslanika i članovi našag poslanstva.

London, 14 oktobra (j. u.) Gosp. dr. M. Stojadinović prešo je noćas La Manš i prispio jutros oko 6 sati u Dover. Za vrijeme čekanja na voz g. mini star nije silazio sa lađe.

London, 14. oktobra (j. u.) Pet minuta poslije 9 sati stigo je g. dr. Milan Stojadinović u London. Na čelu dočeka bio je ministar spoljnih poslova g. Idn koji je g. Stojadinoviću zaželio dobrodošlicu u ime Nj. V. Kralja.

DE VALERA SE POVLAČI

London, 14 oktobra (Rojter) Gosp. De Valera dao je izjavu da će se konživota. Ovo povlačenje dolazi u mocem ove godine povući iz političkog mentu prestajanja mandata, jer se g. De Valera ne želi više kandidirati za pretsjednika.

BOMBARDIRANJE BARCELONE

Barcelona, 14 oktobra (d) U toku jučerašnjeg popodneva 50 nacioialističkih aviona bombardovalo je grad. Bombe nisu bacane samo na vojne ob jekte, već svukuda. Žrtava nema. Vladina avijacija dala je otpor.

Naš egoistički i kolektivni nacijonalni osjećaj

U cijelome svijetu, pa i kod nas najviše se govori o »kolektivnom« shvaćanju i osjećanju. Nekom kolektivnom mjerom kritikuju se djela, pojedinaca i raznih ustanova. »Kolektiv« postao je danas ideal ili se bar želi da to postane, a taj pojam »kolektiva« baš danas ima najraznoličnija i najopečnija svoja tumačenja. Isposljavanje egoizma žigoše se javno i privatno bilo to kad se odnosi na pojedinca, bilo kad se od nosi na društvo, državu ili naciju. Žigoše se i onda kad taj egoizam nosi u sebi i najkulturniji i najintelektualniji karakter — znate zašto? Samo zato, što takovo individualno (egoistično) ispoljavanje (ma bilo i najkorisnije i najplemenitije za zajednicu) ne može da podnese onaj sakriveni, maskirani zavidni egoizam samoga onoga, koji ga žigoše, pa taj »onaj« bio pojedinac društvo, država ili narod. Promotrimo malo i ukratko stepen našeg kolektivnog nacijon. osjećanja.

Iz pojedinaca organizovano je društvo, čopor, pleme, narod. Kao najbliži i najlakši primjer ispoljavanja egoističnog i kolektivnog osjećaja oko nas, uporedimo malo život i odnošaje između raznih osoba u svome mjestu istog ili različitog staleža, potražimo uzroke i motive rivaliteta pojedinaca i društava kulturnih i političkih i različi tih struja; zagledajmo u one nesvijesne pokretače iz podzemlja psihe, koji u stvari upravljaju djelima i onih ljudi, koji su na manjim i većim položajima, t. j. onih, koji rade za zajednicu, za narod, i onih, koji rade samo za se, za svoju porodicu — pa ćemo lako, vrlo lako i brzo uočiti ili najgrublji egoizam ili nisku, pokvarenu ambicioznost pod krinkom plemenitosti, nesebičnosti i požrtvovnog »rada za narod«. Kako drukčije da tumačimo bezbrojne i na karadne metamorfoze naših ljudi, koji su olako mogli u stanovitim prilikama da demantuju cijelu svoju ličnost? Zar se — specijalno kod nas — ne bi mogle zbrisati mnoge i gospodarske i kulturne i nacijonalne etikete, što ih pödigoše neki naši ljudi i pribiše na Križ Jugoslavenski od 1918 i mjesto njih postavili istinskije natpise: interes — ambicija — dobar posao — želja za vlašću? I kad bi se mogle da zderu one blistave, humane, socijalne i nacijonalne maske, u kakovom bi smislu mogli da reknemo za mnoge naše ljude »ecce homo«!?

Uzmemo li još kao naš nacijon. problem ovu današnju beskarakternost, neodlučnost i pasivnost u svemu i sve dublje kotrljanje nizbrdo, onda se treba ozbiljno da zapitamo: koja će sposobnost ili snaga ili sugestija ili gruba sila moći da zaustavi ili uskoči ovo padanje ili da mu dade pravi smjer? Iako prilike u drugim zemljama djeluju i na psihozu kod nas, mi o tome ne ćemo ovdje govoriti, ali ćemo reći: ono što imaju drugi narodi odavno već izgrađeno u svojoj kolektivnoj psihi, to nemamo mi, a to je: nacijon. jedinstvenosti. Kod nas se još i danas ispoljava praistorijska čoporska duša slovenska. I baš zato, što su u dubini ove naše današnje duše oni prastari čopor ski (egoistični) instinkti ovoliko jaki i dominantni, radi toga eto mi sve bez razlike i ne smijemo da tačno zagledamo sami u se i da vlastite porive i težnje krstimo pravim imenom. Mi — mi se bojimo da ugledamo svoje pravo lice, ako strgnemo — masku. Otud i ova naša opća beskarakternost privatna i javna.

Malo istorije za ilustraciju: Južni Sloveni, čoporskog mentaliteta, ali pritiskani kroz stoljeća od Grka, Bugara, Germana, Avara, Turaka, Madžara, Romana, morali su nagonom borbe za opstanak, da teže ka stvaranju i organi zaciji jedne zajedničke države (pokuša ji Ljud. Posavskog, Tomislava, Tvrtka, Nemanje, Dušana itd). Njihov čoporski egoizam morao je da se preobražava u kolektivni osjećaj radi lakšeg održanja svog individualnog i rasnog života. I što veća zajednica, lakše održanje, obrana i prosperitet. Taj čoporski instinkt čopora (kao Zahumljana Neretvana, Bosanaca, Dalmatinaca, Rašana, Timočana itd) postadoše tri velika plemena (Srbi, Hrvati, Slovenci). Tako taj čoporski i plemenski instinkt radeći kroz vjekove naše uspio je tek 1918 da sklopi i da se udruži u jedan zajednički državni okvir jugoslavenski Egoizam nužde i muke, iskustvo prošlosti, gledanje sadašnjosti i nesvijesna perspektiva budućnosti stvoriše ovaj jedinstveni okvir naše države, ali ne mogoše da stvore kod svih triju plemena i jedinstveni nacijon. osjećaj. A sada je red, potreba i zakon istorije dao va jedinstvena država Jugoslavija stvara i odgaja i jedinstvenu jugoslav. naciju. T. j. treba da odgaja uzajamni zajednički, kolektivni osjećaj jedne na rodnosti. A da li naš nacij. odgoj i »rad za narod« (pa dolazio odozgo ili odozdo) nosi na sebi više karakter egoističnog ili kolektivnog osjećaja? Da nije od 1918 više progovarala čoporska ili kolektivna nar. duša? Ili ciljevi pojedinaca i skupina ili zajednice?

Mi tvrdo vjerujemo, a što mora da bude i istinito po psihološkim zakonima razvoja naroda, da su sve ove naše egoistično - plemenske erupcije samo smrtni trzaji one naše prastare čoporske duše. Koliko će trajati ta ago nija, mi ne možemo znati, jer je ta naša čoporska duša žilava (kako to svaki dan vidimo) i tisućletna, pa će možda tek naši potomci moći da joj zapoje »requiem aeternama«. Nu nas ne smije da plaši mali broj onih, u kojima je izgrađena bilo putem odgoja, bilo putem unutarnjeg osjećanja ona nužna svijest našeg jedinstvenog nacijonalizma. Niti da se strašimo radi metahnorfoze i beskarakternosti premnogih, jer najviša stremljenja jednoga naroda i moraju da se izgrađuju u što manjem broju izabranih ljudi, kako će se neprofanisana razviti i podići do na rodnih čistih Ideala.

Svakom stadu treba predvodnika, pa ako ima i predvodnika egoistično — zlih, koji žele samo da stado dobro ostrigu i dovedu do provalije, to će ipak zdravi instinkt života upozoriti stado ma i u najskranjem času na pogi belj. I tad će ono — ne nesvijesno kao sad — nego svijesno da pođe za dobrim pastirom i pravim svojim idealnim predvodnikom.

A taj pastir uzeće direktive za svoj rad -- na Oplencu. Josip Boko.

SPORT

OVA NEPRAVDA SA STRANE SNPa. ONEMOGUĆUJE OSVIT DA SUDJELUJE U PRVENSTVENIM BORBAMA!

Splitski nogometni potsavez nije prestao da se osvećuje našem Osvitu

Svojevremeno smo obavjestili naše čitaoce, da Osvitu ističe suspenzija u petak 15 ov. mj. U istom članku donijeli smo da ćemo nakon tromjesečnog neigranja, ovih dana vidjeti Osvit opet na djelu. **Međutim a prema dobivenim informacijama Osvit još za dugo nećemo imati prilike da gledamo u nijednoj borbi, prvenstvenoj jer zakulisni rad funkcijonera SNP-a još uvijek nije prestao!**

ra SNP-a još uvijek nije prestao!

Do sada pri odigravanju koli jesenskog, toli proljetnog prvenstva SNP-a prakticiralo se dvostruki bod sistem. U jesenskom prvenstvu odigrale bi se po dvije utakmice: prvi susret i revanš igra. U proljetnom prvenstvu isto tako. **Svaki od sudjelujućih klubova igrao je po četiri utakmice.**

Ove godine sistem igranja za prvenstvo SNP-a izmjenjen je na jednostruki bod sistem, tako da svaki od **sudjelujućih klubova igra samo po dvi je utakmice.** Prva utakmica igra se u jesenskom, a revanš utakmica u proljetnom prvenstvu!

Ova preinaka sistema prvenstvenih igara SNP-a povlači za sobom daljnje i očito sabotiranje šibenskog »Osvita« Ovim načinom Osvitu je onemogućeno da i ove godine osvoji prvenstvo SNP-a.

Najinteresantnije je to, da Osvit o ovom novom načinu igranja prvenstva ni jednom prilikom nije bio obavješten sa strane SNP-a, **niti je ovaj našao za shodno da ga o tome na bilo koji način izvjesti.**

Iz ovoga se posve jasno vidi da je SNP išao zatim, da Osvitu u još većoj mjeri napakosti i ovogodišnje prvenstvo osigura jednom od inače vrlo slabih splitskih klubova.

Osvit je, i pored već izgubljena 4 boda, a koja je izgubio par-forfait sa splitskim klubovima »Splitom« i »Nadom«, namjeravao sudjelovati u ovogodišnjem prvenstvu, računajući uvijek da se ovo igra po ranijem dvostrukom bod-sistemu. »Plavi« bi sigurno tukli sve svoje vrlo slabe splitske protivnike i nadoknadili ova četiri nepravedno izgubljena boda, koja su izgubili zato jer su bili pod suspenzijom, a što im je onemogućilo sudjelovanje u samom početku ovogodišnjih takmičenja.

Ove nedjelje već, a pošto mu je istekla kazna Osvit je trebao odigrati prvu prvenstvenu utakmicu sa »Vukom« u Splitu.

Međutim pred samu baš utakmicu Osvit je saznao, ali ne službenim putem, ni sa strane vodstva SNPa, već po sve privatno, da je sistem igranja u ovogodišnjem prvenstvu izmjenjen!

Uvidjevši posve jasnu namjeru funkcijonera SNP-a, koji se evo na ovakav način služe da što prije obračunaju sa Osvitom, otežavajući mu svaki rad i daljnji razvitak, uprava Osvita je odbila da sudjeluje u ovogodišnjim prvenstvenim borbama.

Vrlo je žalosno, što se SNP i dalje mačuhinski ponaša prema Osvitu. Žalosno je što se i nadalje služi skroz nešportskim i nepoštenim načinom, a ko ji SNPu, Splitu ni Splićanima nikako nemože posluziti na čast!

Osvit je već ispašćao iako nevin svo je, pa zašto ga se jedanput ne ostavi na miru? **Zašto mu se sada neda prilike da krene iznova onim putem, a na kom su ga nepravedno i nečovječarski zaustavili oni, koji bi trebali doživotno da se stide svog čina!**

Vjerujemo da ih je na to naveo strah, da Osvit tokom ovih igara, koje su mu pretstojale ne dostigne opet onu klasu, do koje se bio popeo, a radi koje je i bio u ovolikoj mjeri sabotiran!

Pri ovakovom radu funkcijonera SNP-a poštenje u športu stavljamo pod znak pitanja. To više nije sport onakav, kakav bi trebao da bude, a športski forumi ne pretstavljaju više ono pred čim bi športisti imali poštovalačkih dužnosti.

Iz ovakvih makinacija zagriženih, a nešportski nastrojenih sila, ne samo što nemamo nikakovih koristi, nego se ra đa strašna međusobna mržnja iz koje nemožemo crpsti koristi, a niti nam može služiti na čast.

Ponavljamo još jedanput, novi gest SNP-a protiv Osvita vrlo je žalostan i baca očajnu sliku na one koji su mu na čelu, a koji nam serviraju ovakove neumjesne odluke!

-mat.-

ŠIBENČANI POGLEDAJTE SEBE U TONFILMU!

U petak i subotu film se daje u Tesla tonfilmu.

Svi se još vrlo dobro sjećamo veslačkih utakmica, koje su se ovog ljeta održale u šibenskoj luci. Tom prilikom čitav grad iskupio se bio na obali da prisustvuje borbama najvećih razmjera. Veslačka ekipa iz čitave države prodefilovala je kroz ona dva dana pred šibenskim građanstvom i pokazala nam snagu svojih mišića. Klubovi: »HVK«, »Gusar« iz Splita, »Krka« iz Šibenika, »Jadran« iz Sušaka, »HVK« i »Gusar« iz Zagreba, »Bob« i V. K. »Beograd« iz Beograda »Dunav« iz Pančeva, »Galeb« iz Zemuna, »Danubius« iz Novog Sada, i »Sartid« iz Smedereva opet će nam dočarati sada u tonfilmu sve one uzbudljive borbe, kojima smo ovoga ljeta lično prisustvovali. Publika na cilju, koja s interesom očekuje dolazak čamaca, stadion u tvornici »La Dalmatienne«, start skiffova i ostalih čamaca, jury i publika na obali, uzbudljive borbe, čamci, koji u vrlo živom tempu jure prema cilju, odlučne borbe, odlaske na start i dolaske na cilj, sve ćemo to vidjeti na tonfilmskoj vrpci. Najinteresantnija točka, utakmica osmerca u kojoj poslije lijepe borbe pobjeđuje naša »Krka« također se vidi u ovom tonfilmu. Prikazane su i sve pobjedničke momčadi, kao i publika, koja je bodrila ove junačke borce u svim tačkama.

Tonfilm je snimilo zagrebačko filmsko društvo »Svetlofon - film« vrlo lijepo, te ga preporučamo svim športistima i građanstvu Šibenika jer će mnogi naći i vidjeti sebe, kako druka za svoje mljenike. Film se ponavljamo, daje u petak i subotu u Tesla tonkinu!

-mat-

Gostiona Jadrija - Šibenik

vis-a-vis Vatrogasnog doma

15 OKTOBRA STIŽE IZ ZAGREBA NOVA DAMEN - KAPELA SA ČUVENIM SVJET. MLADIM PJEVAČICAMA

CIJENE VRLO UMJERENE. Prepuruča se vlasnik.

GRADSKE VIJESTI

Šibenik, 14 oktobra

X **Promet u luci.** Jedrenjak »Nada« ukrcao je 20.200 kg. brašna za Zadar. Motorni brod »Lovac« prenio je u Zadar 71.400 kg. brašna. Za Zadar je takodjer izvezeno 2000 kg. svinjske masti, 1.200 kg. slanine i razne druge robe.

X **Tvornica Aluminij a. d. u Lozovcu** započela je danas da radi po prvi put u punom opsegu, t. j. sa sva tri stroja i 16 peći. Tako će tvornica od danas producirati dnevno po 2500 kg. aluminija. Aluminij se izvaža u Belgiju.

X **Za lažnu prijavu** osudjen je danas pred sucem pojedincem savjetnikom g Peručićem na 4 mjeseca zatvora: Pavle Vranić pk. Ivana iz sela Lisnica, srez Karlovac. On je lažno prijavio svog kompanjona Kuzmu Kapovića sudu za uvredu Veličanstva. Medjutim su svjedoci drugčije iskazali i rekli, da te riječi nije Kapović upotrebio.

X **14 mesara pred sudom.** Stanica po licijske straže u Šibeniku prijavila je sudu, da su šibenski mesari prodavali meso iznad maksimalnih cijena, koje su cijene bile utvrdjene cijenikom u februaru prošle godine. Pred sucem pojedincem g. Kapitanovićem odgovaralo je radi toga danas 14 šibenskih mesara. Mesari su na sudu složno iskazali, kako je cijenik davno zastarjeo i cijene su se od tog doba morale više puta povisivati, pošto je blago na pazarima poskupilo. Obrtni nadzornik je morao već davno utvrditi nove cijene, a ne prijavljivati sudu.

Od 14 šibenskih mesara, prodaju samo trojica govedinu, a 11 janjetinu i bravetinu. Za prodaju janjetine i brava tine ne važi maksimalni cijenik, jer su cijene nestalne i uvijek variraju. Rasprava je odgodjena, dok se izvide neke okolnosti.

X **Pregažen od automobila.** Nedaleko Benkovca pregažen je od automobila kirijaš Dako Žmirić, koji se na svo joj bicikli vozio u Benkovac. Ni auto, ni bicikla nijesu imali nikakova svjetla, pa se je nesreća dogodila u tami. Kako je pri sudaru bio i auto oštećen, to su putnici nastavili pješke put do Benkovca, dok je kod unesrećenog Žmirića ostao jedan od njih. Kad je stigao iz Benkovca drugi auto, Žmirić je prenesen u bolnicu u Biograd, ali je malo iza toga preminuo na zadobivenim ranama. Povedena je istraga. U autu su se nalazili neki Benkovčani.

X **Mornarička glazba seli!** Kako je Mornarska komanda prenešena iz Šibenika u Split, gdje ureduje na jednom starom brodu, ne imajući svojih prostorija; to se je s tim u vezi pronijela vijest, da će i glavni dio Mornaričke glazbe preći iz Šibenika u Split. Ova bi mjera u velike pogodila muzički Šibenik, koji u kapelniku Mornaričke gla zbe gosp. Ungeru vidi čovjeka, koji bi opet uskrsnio na život šibenski orkestar. Kapelnik Unger već vježba Kazališnu sekciju »Kola« za nastup u operetu: »Poljačka krv« od Nedbala, ko ja će se izvoditi u režiji »Kola« ove zime u Šibeniku. Ima li smisla oduzeti jednom gradu sve, a neostaviti mu ništa, a dati drugom gradu preko svake mjere? Ako Split ima već 9 spremnih dirigenata i 4 glazbe, zašto mu se daje još deseti dirigent i peta glazba?!

X **Nastadao je čarobnjak** za vadjenje zuba Luka N. iz Splita. On je došao da se upozna sa jednom djevojkom radi ženidbe. Djevojka ga nije »begenisala« i nije došla na rendes u Narodnu kafanu kako ju je bio zamolio. Radi toga se je Luka od žalosti napio i svršio na policiji.

Krvoproliće pred šibenskom poštom

SERAFIN BELAMARIĆ UBO JE NO-ŽEM U VRAT DR TULIA NICOLETTIA, JER MU JE HTIO DA BACI KUĆU NA DRAŽBU

Nešto oko 12 sata, desio se je danas na uglu poštanske zgrade, prama Splitskom putu teški slučaj krvoprolića Gradom se pronijela vijest, da je Serafin Jere Belamarić, reč. Barbarija, ranio dr. Tulia Nicolettia veleposjednika iz Šibenika nožićem u vrat.

Iako ni Belamarić, ni dr. Nicoletti nijesu bili do ovog časa ni policijski, ni sudski saslušani, ipak nam je uspjelo da ispitivanjem onih koji poznaju odnose izmedju ove dvojice doznademo nešto o samom slučaju.

Uzrok je lične, odnosno privredne naravi!

Dr. Nicoletti je bio prodao Belamariću neko vino, koje mu ovaj nije platio. Sivar je došla pred sud i Belamarić je osudjen na isplatu.

Belamarić je Nicolettiu nudio za isplatu toga duga neke zemlje ali je dr. Nicoletti tražio novac, ili mu je zaprijetio da će mu bacati stojnu kuću na dražbu, koju Belamarić posjeduje u gradskom predjelu Gorica.

Nezna se, dali je dražba te kuće bila već u toku, svakako je ova okolnost potpuna skrhala Belamarića, tako da je ovih dana samo govorio o tome i jadao se zašto ga Nicoletti hoće da uniši, a može da se naplati njegovim zemljama, koje mu nudi.

Dr. Nicoletti se je danas nešto prije podne šetao po obali sa advokatom dr. Smolčićem. Uz to je naišao i Serafin Belamarić, koji je dr. Nicolettia zaustavio i htio da još jednom s njim progovori u pogledu svoga duga prama dr. Nicolettiu.

Dr. Smolčić se je iza toga udaljio, a Nicoletti i Belamarić su proslijedili put prama pošti.

U obrazloženju svoje molbe na Nicolettia, rekao mu je Belamarić:

IMATE I DRUGOG NAČINA DA SE NAPLATITE! ZAŠTO ME TJERATE IZ KUĆE, KUD ĆE SADA MOJA DJECA!

Dr. Nicoletti mu je nešto odgovorio, što je Belamarića uvrijedilo i ovaj je izgubio prisutnost.

U tom času je Belamarić povadio džepni nožić (periš) i udario ga nožićem u zatiljak.

Dr. Nicolettia je oblila krv, a Belamarić je pobjegao. Odmah je doveden jedan auto, koji je dr. Nicolettia prenio u bolnicu, gdje se i sada nalazi

Belamarića su kasnije pronašla dva redara i prevela na stanicu.

Liječnici nijesu dozvolili, da se dr. Nicoletti sa strane jednog redarstvenog činovnika presluša, jer da je teško ranjen. Poslije podne će se preslušati Serafin Belamarić.

Na uglu zgrade kod Pošte, vide se tragovi krvi usljed rane koju je Nicoletti zadobio na zatiljku.

U gradu svi žale ovaj slučaj, jer Belamarić, unatoč svojih teških materijalnih prilika, nije nikada došao u konflikt, sa zakonom. Prijeteća dražba kuće tako ga je bacila u očaj, da je samo u ovom teškom stanju i strahu da ga Nicoletti ne izbaci pred zimu iz kuće, mogao da počini ovu nesmotrenost.

Zbog ubijstva suđen na 6 godina zatočenja

Jutros je pred velikim senatom Okružnog suda kome predsedava sudija g. Bailo otpočelo sudjenje Jozipu Stipojev 36 godišnjem seljaku iz Kaštel Starog radi izvršenog ubistva izvršenim nad Šimunom Vrtlar težakom iz K. Starog.

U velikoj dvorani koja je bila ispun jena velikim brojem kaštelanskih težaka državni tužilac g. Piasevoli pročitao je najprije optužnicu koja tereti Jozu Stipojev što je 25 augusta ov. god. u svadji pri igranju karata u krčmi Grgurevića Ante nožem udario u ljevu stranu prsiju Šimuna Vrtlara, a kako je nož zahvatio srce Vrtlar e poslе kra kog vremena preminuo.

Svadja je nastala radi karata izmedju drugova medju kojima je bio okrivljeni, i još nekoliko seljaka koji su bili u krčmi.

Po čitanju optužnice preslušavan je optuženi Stipojev i on je izmedju osta log naveo uzroke i kako se je dogodjaj odigrao: Poslije igre Šime Vrtlar, da mu je pretio i opsovao ga,kad ga je upitao zašto ga napada da mu je rekao Vrtlar da je on nepošten. Poslije objašnjavanja Vrtlar je dobacio okrivljenom: »Muči ti i cjeli ti rod ste nepo šteni« i poletio na mene u namjeri da me udari. Meni se je smrklo kaže Stipojev i neznam kako ja sam potegao za nož kojega sam imao iza pasa i potegao na njega, ne da ga ubijem već prestrašim, medjutim iznenadilo me je kad su mi rekli da je od zadobivene rane umro. One večeri bio sam pijan i od vina nisam znao šta radim.

Stipov se kaje za svoje djelo i žali smrt Vrtlara.

Nastavljeno je ispitivanje svjedoka, krčmarice Mande Grgurević, Jakova Remetin Mije Stipojev i Ivova Barišin, koji su u glavnom potvrdili da je pokojni Vrtlar rekao Stipojevu »Nisi pošten ti ni cijeli ti rod bolje da mućiš nego da otkrijem ko si ti«.

Zatim su govorili državni tužilac g. Piasevoli zatim ranitelj okrivljenog g. dr. Srečko Perišić i zast. ostećene stran ke g. dr. Vlade Matošić. Senat se je poslije toga povukao na vjećanje i do nio presudu kojim je Stipojev osudjen za ubistvo na šest godina zatočenja.

(B)

KRATKE VIJESTI

— Između Madžarske i Estonije sklopljena je u Budimpešti kulturna konvencija.

— Glavni grad provincije Su-Jung je sinoć okupiran po japanskim trupama.

— Maršal Bodolji, u pratnji ambasadora g. Grandia, bio je primljen u audijenciju od Kralja Đure VI.

Valencija, 14 oktobra (d) Sinoć između 19 i 21 sat nacionalistička artilerija žestoko je bombardovala Madrid. Tri granate teško su povrijedile palatu ministarstva spoljnih poslova.

Split, 14 oktobra.

X **Dežurne apoteke.** Kroz ovu nedjelju dežurne apoteke jesu: Matačić »K sv. Križu« Križeva ul. 2. i Andreis na trgu 9. novembra (Voćni trgg.)

X **Izvoz ljekovitog bilja u Čehoslovačku.** Poduzeće »Homad« iz trogira otpremilo je jutros željeznicom za Prag oko 1200 kg. kadulja i 400 kg. lišća ružmarina.

X **Pomorci na sastanku u Splitu traže bolje uslove rada i povišicu plaća.** Juče je u prostorijama stručnog Saveza Pomoraca održan sastanak kojega je otvorio predsjednik Centralne uprave Stručnog Savoza pomoraca g. Rukavina, koji je pozvao sve pomorce još ne organizovane da se učlane u Savez kako bi uspešnije poveli borbu i postigli ono što traže.

Govorio je zatim tajnik saveza g. Smoljan najprije je podnio referat o radu Centralne uprave saveza poslije konferencija održanih u argusiu u Splitu i Sušaku na kojima su rapravljena pitanja pomoraca i donjeti važni zaključci. Iznio je mnoge slučajeve o da vanju nedovoljne i loše hrane na brodovima posadi a naročito se osvrnuo na slučaj sa parobrodom »Karmen«. Uprava je intervenirala kod Direkcije Pom. Saobraćaja po svakom slučaju poduzela sve da se u buduće slični slučajevi nebi opetovali.

Zatražilo se je od nadležnih da se izradjeni projekti donjeti i raspravljeni na konferencijama u Splitu i Sušaku što prije provedu u život jer pomorci nemogu dalje ovakovo stanje podnositi.

Na sastanku je jednoglasno ratražena povišica plata. Iznjete su pritužbe na poslovanje O. U. Z. ORa i Javnih Berza Rada u Dubrovniku i Sibeniku. Odlučno su pomorci ustali protiv odluke »Jadranske Plovidbe« da od pomoraca posade na brodovima obustavi kuluk na korist Šušačke opštine pošto svaki pojedini pomorac ili plaća ili izvršuje kuluk u onoj opštini kojoj pripada.

Na kraju su razni učesnici iznjeli razna pitanja o kojima je raspravljano i donjeti su zaključci. Zaključeno je da Centralna uprava po svim pitanjima skrene pažnju vlastima i zatraži da se što prije riješe sva pitanja pomoraca iznjete na ovom sastanku.

X **Iz luke.** Veliki teretni parobrod »Sant George« engleske zastave ukrcao je 137 komada volova za Maltu. — Parobrod »Plavnik« društva »Oceanie« tovari u luci više količine kukuruza i ostalih žitarica za Alžir. — Iz Visa je jutros dovezeno oko 50 hekta starog viškog vina koje će biti otpremljeno za Sinj.

PRI UKRCAVANJU VOLOVA NASTRADAO GONIĆ LUKA KLOJDIĆ, PRENJET U BOLNICU.

Jutros se na Wilsonovoj obali pri ukrcavanju volova na parobrod »Sant George« dogodila teža nezgoda goni ću Luki Vladić pk. Pavla od 54 god. rodom iz Siska.

Pri ukrcavanju volova jedan vo se odvojio od ostalih i kad je Vladić pokušao da mu baci omču preko rogova vo je navalio na gonića i tako ga nesretno prignječio da je povredjen na prednjoj lijevoj strani grudnog koša ozlediviši mu pri tome nekoliko rebara. Usljed težih povreda uostalo je krvarenje a izgleda da su mu i polomljena rebra. Vladić je prenjet u bolnicu i zadržan na liječenju.

SA RIBARNICE.

Jutros su Šoltanski ribari dovjeli na ribarnicu 8000 kg. srdjela i oko 400 kg lokarada koje su prošle noći ulovili. Riba je većinom rasprodata na ribarnici a izvezeno je nekoliko kvintala za Zagreb.

Milna (Brač)

TROGODIŠNJICA SMRTI BLAGOPOKOJNOG VITEŠKOG KRALJA ALEKSANDRA I. UJEDINITELJA.

Dan kada se sjećamo tragične pogibije našeg nezaboravnog Kralja proveden je u Milni u znaku tuge i boli a i zahvalnosti za nikad prežaljenim Pokojnikom. — Bez naređenja, primorani samo nekim unutarnjim instinktom, okitiše mnogi svoje kuće zastavama i crninom i pohrliše na zadušnice u crkvu; nakon zadušnica bila je u školi komemoracija za školsku djecu.

Sokolsko društvo, koje ne propušta nikad priliku kad može da manifestira svoju ljubav i privrženost Domu Karađorđevića, priredilo je u Sokolani »Ko memorativno veče«, koje je i po izvedenom programu i po broju učesnika potpuno uspjelo. Program se je sastajao iz dva dijela. Prvi je dio počeo sokolskim pozdravom, slijedila je deklaracija: »Na dan godišnjice« (Vanja Mandinić) a zatim je slijedio »Posmrt ni marš«, kojeg je precizno izvela sokolska glazba. Starešina društva dr. Ante B. Mandinić je u lijepom predavanju opisao život i djela pokojnog Kralja, citatima Njegovih govora prikazao misli velikog Pokojnika o problemima sadašnjosti i budućnosti i pozvao prisutne da ne skrenu nikad sa puta, kojeg nam je On označio, kao što ni On nije nikada skrenuo! Glazba je od svirala sveslavensku himnu a zatim deklamacija »Naš mrtvi Kralj« (Fani Mladinić) te državna himna i prvi dio programa bio je završen.

U drugom dijelu prikazana je drama »U hramu uesmrtnosti«. — Komad je napisan baš za ovu prigodu te je i ostavio željeni utisak. Na pozornici dominirao je oplenački hram u živim bojama (slikao g. Egon Svihalek), sjajan kao sunce, nametnuo je svima osjećaje poštovanja i zahvalnosti prema svemu što je vezano njegovom uspomenom. Pod dojmom takvih osjeća ja izveli su naši diletanti svoje uloge veoma dobro. Šumadinka, gdica Naste Aras, recitovala je naricaljku sa mnogo osjećaja, učitelj - soko, gosp. Mladinić Nikola, uživio se potpuno u svoju ulogu i tu tešku partiju izveo na zadovoljstvo sviju, seljaci: gg. Nikola Peruzović, Mate Peruzović i Frane Tomas trudili su se i uspjeli da prikažu ljubav i bol naroda prama svom Kralju. Naraštajci: Mile Marinović i Ivan Mladinić prikazali su nam zanos i odlučnost omladine a završna molitva malog Šumadinca, Petra Vicića, ganula je sve prisutne. — Uspio komad i uspjela izvedba!

Zahvalni smo svima koji uložiše svoj trud, da ovo komemorativno veče ovako lijepo uspije, jer su uspjeli, da kod svih nas prisutnih pobude osjećaje ljubavi i zahvalnosti prama uspomeni na nezaboravnog Kralja - Mučenika te odlučenost i spremu slijediti Njegov put i izvršavati uvijek njegov amanet.

Milnaranin.

STROGA ŽENA

U jednu misionarsku školu u Kini dovela je 17-godišnja Kineskinja svoga 14-godišnjeg muža, navodeći da ga treba strogo držati, jer je lenjivac i neće da uči. On još ide u školu i voli futbal i da se druži s mangupima. Molila je upravu škole da mu pruže dobro vaspitanje, kako bi bio dostojan da živi sa svojom ženom.

Biograd n. m.

NAŠA DOBA

Biograd. Uoči Kraljevog rođendana u Biogradu poslije sokolske povorke veća grupa građanstva produžila je razdragana da manifestira pjevajući sokolske i patriotske pjesme. Za vrijeme dok se pjevala pjesma »Hej Slaveni!« (Proklet bio izdajica . . .) organ vlasti, koji bi po dužnosti morao štiti patriote, prekinuo je pjesmu da se tobože njome izaziva(!)

Koji su to Slaveni u Jugoslaviji koje bi uvrijedilo pjevanje ove najslavenskije pjesme?

Starješina Sokolskog društva u vezi sa ovim dao je ostavku na svoj položaj koji je do tada uzorno izvršavao.

* **Velikom** Sokolskom radeniku i političaru pk. Masaryku održana je danas u 10 ati komemoracija u Sokolani. O djelima Oslobodioca Čehoslovačke govorio je g. M. Dupor. (M.)

* **Poslije četiri** mjesečnog boravka u divnoj Vrličkoj Krajini povratio se je XI puk iz Benkovca, pa se sada osjeća življe i u Benkovcu i u Biogradu, gdje je stalno prva četa od oko 200 vojnika stacijonirana. U Cetinskom polju bilo im je tako dobro, da će otsada izgleda svake godine tamo ljetovati sovjska iz naših krajeva kao i ona iz Knina i Svinja. (M)

* **Od 1 oktobra** u gradu više nemamo općinskih redara! Pred dva mjeseca jedan je dao ostavku, a koncem septembra zahvalio se na službi i dugi redar, jer mu općina nije isplaćivala prindležnosti.

Treći redar, koji nije niti bio postavljen sa strane Sreza, jer nema građanskih prava vrši samo službu inkasacije općinskih dažbina i time sebi naplaćuje svoju mjesečnu prinadležnost.

Dječurlija u Biogradu vrlo je zahvalna općinskoj upravi jer im je sada omogućeno bezbrižno mangupavanje do mile volje, pa ma gdje se nalazili.

* **Kad se pomisli** da ove godine po novom voznom redu nemamo mogućnosti da se iz Biograda po danu može poći do Šibenika i isti dan se vratiti, Biograd je ovom nehatnošću nadležnih mnogo zapostavljen. Jedini dan, kad nam je to omogućeno je subota. Toga dana iz Šibenika ima dva probroda za Biograd u razmaku od pola sata. Zašto se to nije moglo urediti tako da sa istim brojem pruga i parobroda imamo vezu sa Šibenikom dva puta. Jedan dan sa prugom 21, a drugi dan na pr. (subotom) sa već postojećom prugom 9?

Nebi ni to bilo korisnije i pametnije. (M.)

POLITIČKI PREGLED

»JUTRO« O DR. TARTAGLI

Ljubljansok »Jutro« u svojim političkim bilješkima registruje:

»Dr. Ivo Tartaglia, u vrijeme diktature ban primorske banovine, izdaje već par godina u Splitu svoj »Jadranski Dnevnik«. Taj list dosljedno napada sve što je jugoslovensko, a s naročitom gorljivošću pak jugoslovenske nacionaliste organizovane u JNS. Kao i toliki drugi protivnici jugoslovenske ideje, i »Jadranski Dnevnik« ih stalno grdi kao fašiste. Kako pak dr. Tartaglia uistinu misli o fašizmu i o demokraciji, koje je njegovo glasilo uvijek puno, pokazuju njegove izjave, koje je dao jednom inozemnom listu. Završio ih je s uzdahom: »aKkva šteta, što ne mamo i mi svojega Mussolinija!« Može da se je dr. Tartaglia zato tako zanosno zauzimao za diktaturu u Jugoslaviji i služio joj vjerno, jer se u dnu svog srca nadao, da će on postati jugoslovenski Mussolini. Kad se je pak uvjerio, da Petar Živković nema baš nikakvih fašističkih ambicija i da je u svom bivstvu vrlo demokratski orijentiran čovjek, on ga je napustio i proglasio se opet pobornikom demokracije.«

Trogir

Trogir. Skrhan od teške bolesti 6. m. zaklopio je u Kaštelima svoje plemenite oči Mihovil Šundov. Preselio se u večnost u najlepšem cvetu svoje mladosti u 29 god. života.

Pokojnik je bio osobito cenjen radi svoje dobrote i plemenitosti, te prevelike ljubavi koju je gojio prama sva kome. Mnogo se isticao svojim patriotskim radom u trogirskom sokolu, gde je kroz dugi niz godina vršio dužnost blagajnika i tako mnogo doprineo finansijskoj strani društva.

Koliko je bio uvažen i omiljen najbolje svedoći pogreb, koji je po njegovoj poslednjoj želji obavljen 7 oktobra u Trogiru. Brojno građanstvo sa prijateljima i trogirskim sokolima sa zastavom došli su da otprate svoga brata i prijatelja Mihovila na poslednji put. Među mnogim vencima zapaženi su i venci prijatelja iz Mojstrane (Slovenija), gde je pri traženju leka svojoj teškoj bolesti stekao lepi krug poštovaoca, koji su došli da mu kažu zadnji zbogom. Nad otvorenim grobom oprostili su se od milog pokojnika u ime sokola i drugih nacionalnih udruženja brat V. aKrara, a u ime prijatelja g. I. Madiraca istaknuvši njegov nesebičan rad, retko prijateljstvo i plemenitost, te zaželili našem neprežaljenom Mihovilu večni pokoj.

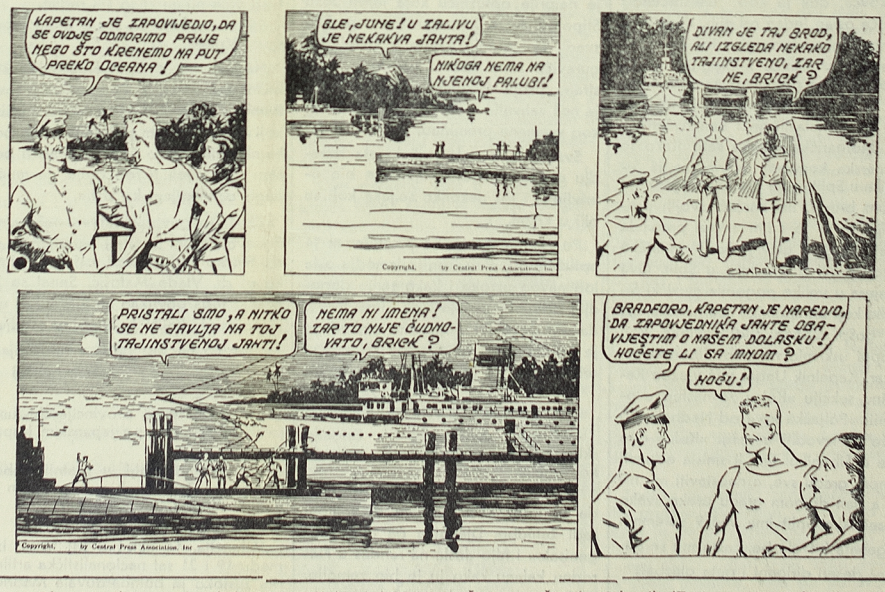
Večna mu slava i uspomena među nama! (i)

PROBLEMI SMRTI.

Neki liječnik osiguravajućeg društva objavio je opomenu osiguravajućim društvima, neka budu oprezna kod osiguravanja crnookih, koji da dožive najduže 40 do 55 godina. Protiv ove tvrdnje iznio je svoja opažanja dr. m. Gutzeit, koji u »Pregledu nauke i tehnike« iznosi da je pregledao 548 pacijenata crnookih i plavookih jednako zastupanih u starosti iznad šezdeset godina. Šta više, od pet njegovih pacijenata u starosti od 80 godina, bila su samo dva plavooka, a tri crnooka. Iako ordinacija jednog privatnog liječnika, ne može da pruži apsolutno sigurne podatke, ipak se može smatrati, da je bez temelja tvrdnja, da bi crnooki doživjeli samo 45—55 godina.

Kralj modernih gusara

BORBE BRIK BRADFORDA SA KRALJEM GUSARA BROKOM.

Direktor HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Štampa: »Štanik« Sibenik (Zastupa: H. Vitalijani)